

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

PRAEFATIO AD
PROCERES CARTHAGINIENSES

Victoris, proceres, praesumpsi dicere lauros:
 tempore pacifico carmina festa canam.
 scribere me libuit magnum per bella Iohannem,
 uenturo generi facta legenda uiri.
 omnia nota facit longaeuo littera mundo,
 dum memorat ueterum proelia cuncta ducum. 5
 quis magnum Aeneam, saeum quis nosset Achillem,
 Hectora quis fortē, quis Diomedis equos,
 quis Palamedeas acies, quis nosset Vlixem,
 littera ni priscum commemoraret opus? 10
 Smyrnaeus uates fortē descripsit Achillem,
 Aeneam doctus carmine Vergilius:
 meque Iohannis opus docuit describere pugnas
 cunctaque uenturis acta referre uiris.
 Aeneam superat melior uirtute Iohannes,
 sed non Vergilio carmina digna cano. 15
 maxima ductoris quod sum temerarius acta
 uirtutesque uiri uictaque bella tonant.
 nutat in angusto discors fortuna poetae:
 laureus inde fauor, pallidus inde timor. 20

PRAEFATIO AD PROCERES CARTHAGINIENSES e coniect. praescr. Mazzucchelli
I uictoris cod. Casinensis (de quo u. p. vii): uictores **T** 4 fatta **T** (tt pro ct
 scriptum, corruptelam frequentissimam, posthac silentio praetermittimus) 5 littera
T 7 fort. melius Aenean (et infra uu. 12, 15): cf. TLL s.u. 982.1 sqq.
 nosset Mazzucchelli: noscet **T** 9 palamedas **T** acies non mutandum (u.
 Roscher, Lex. Myth. 3.1270): frustra apices Shackleton Bailey, artes Petschenig
II smirneus **T** 12 uirgilius **T** (et ita u. 16) 13 pugnas Mazzucchelli:
 pugna **T** de locutione Iohannis opus cf. 8.580 tuae uirtutis opus 17 sum
 uel sim **T** 18 tonant uel notant Goodyear (u. CR s.n. 18 [1968], 14): donant
T: docent Bekker 19 angusto Petschenig: angustum **T** 20 fauor luce

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

PRAEFATIO

concitat ad cantus series ditissima rerum:
 incalui gestis frigidus ingenio.
 ductorem egregium docto non carmine canto,
 et retinet linguam torpor in ore meam.
 quid *quod ego* ignarus, quondam per rura locutus,
 25 urbis per populos carmina mitto palam?
 forsitan et fracto ponetur syllaba uersu,
 confiteor: Musa est rustica namque mea.
 nempe admittenda est dicendae gloria laudi:
 30 fraudabor solus munere nulla canens?
 concitat ora magis pulsus de pectore terror:
 laudibus immissis sit fauor ore meo.
 quos doctrina negat confert uictoria uersus,
 carminibus fessum gaudia tanta leuant.
 35 gaudeat in multis sic si Carthago triumphis,
 sit mihi rite fauor, sit rogo uester amor.
 rustica Romanis dum certat Musa Camenis,
 ductorem nostrum fama per astra uehit.
 si placet ut primi recitem mea dicta libelli,
 40 tunc meritus iussis carmina prima cano.

clarus exstat in T: furor tamquam in T inuentum ediderunt omnes 21 *ditissima*
Diggle: fidissima T: nitidissima Goodyear 23 *ductorem egregium*
Shackleton Bailey: doctorum ingenium T: ductorem ingentem Goodyear
(u. BICSL 15 [1968], 70): inter ingentem et egregium uix diuidicari potest
 24 *hore T (h perperam adiectum uel omissum, corruptelam frequentissimam, posthac*
silentio praetermittemus) 25 *quod ego add. Teuffel: quid * ignarus T (rasura,*
sed in spat. perbreui) lucutus T, et ita saepe 26 *micto T, et ita saepe*
 27 *et Partsch: ex T sillaba T (frequentissimam inter i et y uariationem posthac*
silentio praetermittemus) 29 *laudi] laudis Shackleton Bailey* 31 *oro T*
 32 *immissis] emissis Mommsen, quem sequuntur edd., minus apte; opus enim*
immittens (hoc est paene per metaphoram equestrem 'stimulans e carcere': cf. con-
citat u. 31) ipsis iam initiis omnia fausta sint precatur 34 *leuans T* 35 *si*
Partsch: se T 37 *certa T* 38 *ductorem Mazzucchelli: doctorem T*
 40 *meritus] hoc est, ut uid., per metaphoram castrensem 'famulatus': cf. 4.363,*
TLL s.u. 803.82.

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

CORIPPI IOHANNIDOS

LIBER PRIMVS

SIGNA duces gentesque feras Martisque ruinas,
 insidias stragesque uirum durosque labores
 et Libycas clades ac fractos uiribus hostes
 indictamque famem populis laticesque negatos,
 utraque letifero turbantes castra tumultu, 5
 turbatos stratosque cano populosque subactos,
 ductorem et magno signantem facta triumpho:
 Aeneadas rursus cupiunt resonare Camenae.
 reddit a pax Libya bellis cessantibus astat,
 certior et geminis fulget Victoria pinnis; 10
 iam Pietas caelo terras prospexit ab alto,
 Iustitia comitante simul Concordia mundum
 laeta fouens reficit geminis amplexa lacertis.
 has inter medius solio sublimis ab alto,
 Iustiniane, tuis, princeps, assurge triumphis
 laetus et infractis uictor da iura tyrannis: 15
 inclita nam cunctos calcant uestigia reges
 laetaque Romano seruit iam purpura regno

LIBER PRIMVS praescripsit Mazzucchelli 2 stragesque cod. Budensis (*de quo*
u. p. vii): strages *T* 3 Libycas (*libicas T*)] Libya cod. Budensis, *eo fort. sper-*
*nendum quod talem genetiu*m* casus constructionem, quod ad uoc. Libyae attinet, ideo*
plerumque adhibet Corippus ut duplicitis epitheti homoeoteleuton euit (*e.g. 2.40,*
3.68), *tali causa non cogente adiectuum praefert* ac *T* (*uoc. rarius a Corippo*
usurpatum): et cod. Budensis, *fort. recte* 5 *est ut cum uoc. turbantes uoc.*
populos e. u. 6 subaudias; sed paene malim ui. 5–6 *inter se transponendo structuram*
suauiorem reddere 8 *eneades T* 11 *piceas T* 13 *refecit T*
 16 *et infractis Mazzucchelli, et haud scio an habeat T:* et *infractis in T legit*
Partsch, etiam fractis uix recte Mazzucchelli 18 *l(a)etaque] laetos et erga*
principem gratos regum subditorum animos καθ' ὑπερβολὴν iactat, ut solet (*cf. 2.384–7,*
Iust. pr. 6, 18, 27–9, 2.146–7): *lataca Diggle olim* (*u. CQ s.n. 18 [1968], 132*)

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

IOHANNIDOS

.

sub pedibusque tuis uictus prosternitur hostis
 20 et gentes fera uincla ligant nodoque tenaci
 post tergum implicitas stringunt retinacula palmas,
 saeuia superpositis plectuntur colla catenis

 oraque per centum producant pectora cantus,
 non mihi sufficerent sensus, non omne canenti
 25 ingenium lati uolitans per deuia mundi.
 summatis illa canam: summis haec laudibus apta.

Africa sub magno nutabat fessa periclo.
 nam fera barbaricis rabies exarserat armis,
 insidiis ferro flammis populisque superba,
 30 omnia succendens direptae moenia terrae
 captiuosque trahens cunctis e partibus Afros:
 iam nullum discrimen erat—non uatibus ullis
 parcere nec senibus potuit concedere fessis
 quisquis honos busti. iacuit tunc omne cadauer
 35 confossum gladiis. natis fas non fuit ullis
 corpora caesa patrum congestae subdere terrae,
 uulnera nec lacrimis permisso fundere iustis:
 dum pater opprimitur, nati coniunxque trahuntur,
 diripiuntur opes, uirtus premit improba Martis,
 40 et pia desertae linquuntur funera terrae.
 nobilis et pauper casu rapiuntur in uno;

21 tergam ut uid. T 22 post hunc u. deest T folium secundum, hoc est uu.
 plus minus lxii. ante u. 23 suppleueris exempli causa <non mihi si centum linguas
 deus ipse secundet>, coll. 404. Verg. georg. 2.43 (= Aen. 6.625), Ou. met.
 8.533–4. de uu. 23–5 consulas etiam A. Cameron, Philologus 111 (1967), 308–9
 27 affrica T, et ita saepe 28 barbaris T 30 diretta T (tt pro pt
 scriptum, corruptelam frequentissimam, posthac silentio praetermittemus) 32–4
 enucleauit Petschenig (Philologus 58 [1899], 480) coll. Verg. Aen. 10.493–4
 quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est, / largior; quippe uoc.
 rabies u. 28 cum uerbo potuit continuandum est 36 subdere Mazzucchelli:
 surgere T 37 fundere] infundere Lachmann, quem sequuntur edd., sed cf.
 TLL s.u. fundere 1564.17–21 38 coniuxque T, et sic fere semper

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

LIBER PRIMVS

luctus ubique sonat, terror tristisque per omnes
 it metus et diris turbantur cuncta periclis.
 quis lacrimas clades praedas incendia mortes
 insidias gemitus tormentum uincula raptus
 explicet aut miseros possit numerare dolores?
 tertia pars mundi fumans perit Africa flammis.

iamque pius princeps ualuebat pectore curas
 pensans et nostras meditans quem uellet in oras
 ductorem mandare ducum summumque magistrum 45
 militiae, tantam cupiens fulcire ruinam.

cuncta reuoluenti solus uirtute Iohannes
 consilioque placens, fortis sapiensque uidetur.
 gentibus ipse feris concurrere posse putatur
 solus et infensas acer prostertere turmas. 50

quippe uiri decus et paeclarli signa laboris
 uictaque bella placent regni grauiora superbi:
 expulit ut Persas, strauit quo uulnere Parthos
 confisos turbis densisque obstare sagittis; 55

tempore quo lati manarunt Nitzibis agri
 sanguine Persarum, Parthoque a rege secundus
 congressus Nabedes fretus uirtute feroci
 amisit socias ipso superante cateruas, 60

effugiensque suas actus formidine portas
 claudere uix potuit, †medieque in Nitzibis are 65

43 it Mazzucchelli: et T diris Shackleton Bailey: duris T: u. adn. ad
 6.355 periculis T, et ita saepe 49 meditans Lachmann: moderans T
 50 ductorem] rectorem Diggle (cf. 3.43 rector ... ducum) 53 uerborum
 collocatio uix elegans, sed nihil fere lucraberis scribendo placet 55 infensas
 Mazzucchelli (infestas idem dubitanter): infessas T: u. quae adnotauit ad hunc u.
 Petschenig 57 uictaque bella ... regni grauiora superbi] uerborum collocatio
 perquam insulsa sed fort. toleranda (u. BICSL 15 [1968], 70): regnique ruina
 superbi Diggle olim 60 mandarunt nuzibis acri T 62 Nabedes Bekker: nec
 habet T 63 admisit socias T 65 †medieque] mediaeque Diggle (cf. Verg.
Aen. 6.588 mediaeque per Elidis urbem): mediaeque Mazzucchelli: mediumque
 Lachmann are] arce Mazzucchelli: arcem Lachmann: sensus, quem coniecturis parum
 felicibus infusauerunt editores, hic est: Nabedes profugus sequentes praeuerset in urbem

IOHANNIDOS

Romanus dirupit eques; uictorque Iohannes
 Persarum excelas concussit cuspide portas.
 principis ante oculos discurrunt cuncta fidelis
 fortia facta uiri. pensat uersatque labores:
 70 Theodosiupolin ut densus uallauerat hostis
 obsidione graui: noctis celer ille per umbras
 ut ueniens dubiae succurrit moenibus urbis
 hostes per medios portas ingressus amicas:
 territus utque pedem muris subtraxit ab illis
 75 ingens Mermeroes, densisque ut saeuior armis
 ardua sidereo cingentem moenia muro
 inde Daras ausus, ductor qua signa regebat,
 appetere et bello Latias temptare phalangas.
 sed postquam primam uigilans ex hostibus urbem
 80 eripuit ductor, fugientes inde secutus
 occupat ante uias atque omnes uindicat agros,
 ne populararet atrox aut quemquam laederet hostis,
 primus et obtinuit celsi munimina muri,

*Nitzibis aegre receptus equiti Romano extra portas excluso spem urbis inuadendae
 fejellit; ita ut Iohanni nihil reliquum esset nisi ut cuspide portas frustra concuteret.*
*quod autem Romani tantum non urbem invaserunt, hoc in uerbis corruptis opus est
 demonstretur (male ergo medioque ... aroo Petschenig, Romanos erupit Lach-
 man). hunc sensum restituas scribendo mediae ne in Nitzibis arcem / Romanus
 rupisset eques (de plusquamperfecto pro imperfecto cf., ut alia multa in hoc carmine,
 imprimis 6.772-3 tribuitque sepulcrum, / ne nudum ... iacuisset corpus; de
 uerbo rumpere cf. 8.472, 480), uel, quod coniecit Kenney, (mediae) quin Nitzibis
 arcem / diriperet R. e. 66 dirupit in irupit mut. T teste Partsch, in irrupit
 teste Mazzucchelli (in quid sit mutatum incertissimum est) 70 Theodosiupolin
 Bekker: teodosio ypolin T 76 de re cf. Procop. de bell. Pers. 2.13.17
 77 Daras (sc. urbem) cum cingentem coniunge: quod nomen pro indeclinabiliter haberi
 potest, ut apud Steph. Byz. et Procop. (Δάρας) et auctores nonnullos Latinos (u.
 TLL 3.1.24) et sicut nomina multa in Corippi carminibus; sed ut nonnumquam in
 numero singulare declinatur nomen Dara ita hic in promptu est Daras pro plurali
 accusativo accipiendo cingentes scribere, quod proposuit Goodyear, quamquam
 nullum declinatae pluralis uocis siue Darae siue Δάρας exstat exemplum qua
 Partsch: quasi T haud scio an uu. 76-7 inter se transponendo structuram suauorem
 effecturus sis 82 ne Bekker: neu T: cf. 2.201 ledere T 83 octinuit
 uel ooct- T*

LIBER PRIMVS

nec passus differre diu: nam protinus hosti
fortior in medios ausus concurrere campos
perculit inumeras felici Marte cateruas
egregiosque duces et iunctas foedere gentes.
Parthorum dominum uictum uersumque fugauit
Mermeroen. campis Romanum Persa sequentem
tunc metuens manibus gladios phalerasque nitentes
quisque suas medios fugiens proiecit in agros.
Medicus in cunctis ensis fulgebat harenis
uaginaeque leues, hastae clipeique comaeque
corporaque et mistus sonipes telisque superbi
armigeri iacuere ducis. iacuisset et ille
prostratus campis, ni uiuum prendere uellet
ductor magnanimus. uictus tamen ardua uidit
moenia Mermeroes, paucis comitantibus intrans.
tunc astans mediis dominum benedixit in aruis
Vrbicius sapiens, quem primum maximus orbis
imperialis apex famulum rebusque fidelem
tunc habuit lectumque inimicas miserat oras
noscere quae saeui fuerant discrimina belli.
hic ubi uictores Romanos feruere uidit
atque hostes uastos puitantes ire per agros,
extendens geminas pariter cum lumine palmas
ad caelum sic laetus ait: 'tibi gloria semper,
summe deus, uictos tandem post tempora Persas
cernere quod merui nostri uirtute Iohannis.'

⁸⁴ hosti ex hostis mutatum *T* ⁸⁵ ausus *Bekker*: uetus est *T* concurre *T*

⁸⁹ Merrieroen Mazzucchelli: memor enim *T* Persa *Partsch*: perfusa *T*

90 glodios *T* fallerasque *T* **91** agras *T* **92** Medicus *Shackleton*

Bailey: indecus *T* 96 uinum *T* 98 mermereos potius quam mermereoos *T* 99 arui] armis Mazzucchelli (*pro militibus intellegendum*)

¹⁰⁰ Vrbicius *Partsch*: *urbi cuius T* ¹⁰² *lectumque inimicas Diggle* (*de omissa praepositione cf. 3.417*): *lettum quem nullas T*: *lectum quemque illas*

Partsch: alii alia 103 *seni fuerat T* 110 *nos T*

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

IOHANNIDOS

hunc solum Libyam oppressam defendere posse
 matura pietate probat. nec plura moratus
 iussit ab extremis acciri partibus orbis
 ductorem. placidus fines dimitit et hostes
 115 occiduas aditurus aquas, celerique iubentis
 impleuit praecepta die uictorque recurrens
 aurea Romanae tetigit mox limina portae.
 principis ante pedes gaudens stetit ore sereno.
 respexit famulum. pedibus celer ille benignis
 120 oscula laeta dedit. paucis hunc orbis Eoi
 acta referre iubet. iussus quae bella peregit
 auribus insinuat placidis. gauisus alumno
 imperialis apex optat sic uincere semper.
 ilicet auxilio Libyam defendere mittit.

125 principis imperiis onerantur milite puppes,
 impensis armisque simul, pugnasque docendus
 mittitur auspiciis domituri bella magistri
 tiro rudis magni. placidus iam tempore certo
 carbasa uentus agens maturas fecerat undas,
 130 nauigiumque Thetis suadebat prospera nautis.

maximus at princeps plena pietate magistrum
 edocuit, hacc uerba mouens: ‘res publica nostra
 praemia compensat merito condigna labori
 principe me cunctosque iuuat gradibusque potentes
 135 esse facit quoscumque uiros bene currere sentit
 pro terris populisque suis. nunc accipe dicta
 et causas cognosce libens ac mente teneto.
 Africa sub quantis iaceat miseranda periclis

111 nunc T 113 iuxit T, et ita saepe ab Mazzucchelli: et T extremis
 Lachmann: externis T 114 finis...hostis T: u. quae hic adnotauit Petschenig
 115 adturus T 122 gauisus T alumpno T 124 illicet T lybiam T
 125 honorantur T 127 domituri Diggle: domiturus T 128 lyto-
 ridis T 129 maturas Lachmann: moturas T 134 iuuat] leuat Diggle
 (cf. 506, 3.123, *Iust.* 3.371) 135 quoscumque T, et sic fere semper 136 -que

Cambridge University Press

978-0-521-13000-4 - Flavii Cresconii Corippi: Iohannidos Sev De Bellis Libycis
Libri VIII

Iacobvs Diggle and F. R. D. Goodyear

Excerpt

[More information](#)

LIBER PRIMVS

auribus in nostris sonuit. succurrere fessae
 compellit pietas. placuit, fortissime, nostris 140
 et uisum est animis Libyam te posse tueri.
 signa moue et celsas uelox concende carinas
 ac miseros solitis releua uirtutibus Afros,
 Laguatanque acies armis prosterne rebelles
 sub nostris pedibus subiectum flectere collum, 145
 compressum uirtute tua. tu prisca parentum
 iura tene, fessos releua, confringe rebelles.
 hic pietatis amor, subiectis parcere, nostrae est,
 hic uirtutis honor, gentes domitare superbas. 150
 haec mea iussa tenens, ductor fidissime, serua.
 cetera Christus agat, noster dominusque deusque,
 in melius referens, et te per cuncta gubernet
 prosperitate sua. titulis melioribus auctos
 pro meritis nos rite tuos uideamus honores.’ 155
 procidit ante pedes diuinisque oscula plantis
 pressa dedit lacrimisque rigans uestigia tinxit.
 ductorem ipse pater cernens discedere princeps
 condoluit pietasque animos concussit eriles.
 inde petens classem nautas hortatur ouantes 160
 magnanimus ductor. deducunt litore puppes;
 prima repercussis uerruntur marmora tonsis;
 soluunt uela citi, magnis clamoribus urgent,
 horrisonoque graues laxant stridore rudentes
 expanduntque sinus. placidis iam carbasa flabris
 aurae impulsa mouent: abscondunt alta carinae 165

*add. Mazzucchelli, om. T accipe accipe T 144 languentanke T
 147 iura Excerpta Veronensis (de quibus u. p. vii), iam coniecerat Mazzucchelli:
 laurea T 149 honor non honos T domitare Excerpta Veronensis, iam
 Mazzucchelli: domare T 152 in melius Bekker: immedius T
 153 tictulis T 154 rite tuos Mazzucchelli: retecus T teste Mazzucchelli
 (equidem neque -cius neque uideamus, quod Mazzucchelli ‘non satisclare expres-
 sum’ esse testatur, legere potui) 158 piecasque T (cf. 11) 162 urgent ex
 urgunt mutatum teste Mazzucchelli 163 orisoноque T 165 ascondunt T*

IOHANNIDOS

et latet angustum centum sub pupibus aequor.
prospera maturis crebrescant flamina Coris
impelluntque rates. aeratis aequora proris
proscindunt celeres, sulcantur marmora rostris,
spumea sub longis immurmurat unda carinis.

170 classis Threicias angusto litore fauces,
Seston Abydenis dirimit qua pontus ab aruis,
Sigeasque uolat uentis secura per undas
et legit antiquae litus lacrimabile Troiae.

175 inclita tunc referunt Smyrnaei carmina uatis
significantque locos alta de puppe priorum.
haec Priami sedes, domus haec Aeneia, longe
arboribus quae saepa iacet. hic saeuus Achilles
traxerat Hectoreum curru rapiente cadauer.

180 Demoleum hoc uictor prostrauit litore magnum
Aeneas proauus, celsae quo moenia Romae
nomen et imperii praeclarum auctore refulget
atque tenet latum dominantis foedere mundum
cunctaque gesta canunt Argui proelia belli:

185 concidit Hectorea Patroclus fusus ut hasta,
utque niger Memnon Pelidae uulnere uictus,
fleuit ut Aurora ingentis pia funera nati,
corruit ut mediis bellatrix uirgo cateruis
Penthesilea suis, Rhesus qua nocte peremptus,

190 Troilus utque puer forti congressus Achilli,
uictor Apollinea cecidit qua lege sagitta,

166 tentum *T* **171** Threicias *Partsch*: traicias *T* **172** sexton *T* Abydenis
Bekker: abideus *T* **176** priorem *T* **181-3** *uu. neglegenter expressi: sensus*
est ‘*quo auctore resfulgent celsae moenia Romae, et quo auctore resfulget prae-*
clarum imperii nomen atque latum mundum tenet’. *obscurior dominantis*
foedere locutio fort. pro ‘*sub iure uel imperio principis*’ *interpretanda est* (*de*
participio pro nomine usurpato cf. 4.340 pietas...regentis [sc. principis]):
dominatus foedere Goodyear dubitanter, coll. 3.265 foedere regni: *possit etiam*
tenant...foedera **183** acque *T* **189** pentasilea *T* res usqua *T*
perhentus *T* **190** troiolusque husque *T*